

Kulturredaktör
Katarina Östholm
0620-257 90
katarina.ostholm@mittmedia.se

Kulturchef
Cecilia Ekebjär
023-936 23
cecilia.ekebjar@mittmedia.se

Lotta Bromé slutar på Sveriges Radio.
FOTO: TT

Bromé slutar på Sveriges Radio

RADIO Lotta Bromé slutar på Sveriges Radio, vilket Aftonbladet var först med att rapportera. I ett längre inlägg på sin Facebooksida skriver hon om beslutet:

”Det här är inget lätt beslut för mig att fatta. Jag har älskat att jobba med det stora och det lilla – sida vid sida. Jag älskar att möta människor – såväl kända som nya bekantskaper. Öden, nördar, fanatiker, politiker och musiker. Jag älskar att berätta det senaste bland stort och smått”, skriver hon på Facebook.

Lotta Bromé har lett program som ”Sommartoppen”, ”Café Bromé” och ”Efter tre”. De senaste tio åren var hon programledare för P4 Extra. (TT)

BILDINGSRESAN

Behovet av kunskap och bildning är stort. Björn Fjæstad, mångårig chefredaktör för Forskning och Framsteg, ser en skola som slagit in på fel spår och ett mediebrus där behovet av källkritik är större än någonsin. Men han är ändå optimistisk.

Bildningsnivån sjunker – men motmedel finns

SOLLEFTEÅ Han tillbringade sju år av sin uppväxt i kraftsamhället Kilforsen utanför Sollefteå. Efter femtio år i Stockholm känner Björn Fjæstad fortfarande ett starkt släktskap.

– Det har präglat mig, man ser världen på ett annat sätt, säger han.

Docent i företagsekonomi och ekonomisk psykologi, filosofie hedersdoktor, forskare och adjungerad professor vid Mittuniversitetet i Östersund – det är ändå bara ett axplock av allt som Björn Fjæstad ägnat sig åt. Mest känd är han kanske ändå som chefredaktör för tidskriften Forskning & Framsteg, där han var verksam mellan 1979 och 2010; numera är han verkställande redaktör på Sans magasin.

– Ären på Forskning & Framsteg var väldigt roliga, jag har aldrig haft en tråkig dag, säger han.

– Det har varit en fantastisk utveckling inte minst inom elektroniska medier. Men det kommer att behövas mycket mer kunskap hos allmänheten om hur medierna fungerar; i stället för att tala om hur många som är friska måste medier varna för epidemin som kommer. Medier måste göra ett negativt och dramatiskt urval.

Forskning & Framstegs upplaga var som störst på 80-talet. Som de allra flesta pappersprodukter får tidskriften kämpa mot en brusande syndaflod av digital information. Men Fjæstad är optimistisk.

– Vi har sett det förr. Det är en strukturförändring, det är två publicistiska plattformar som kommer att växa ihop. Hemma har vi en dagstidning på papper och en på paddan, säger han.

– Jag tror inte att något medium kommer att slås ut totalt, även om runstenerna och pergamenten faktiskt försvann ur bruk. Det blir så gott som alltid något kvar.

Det är jätteviktigt att utbilda ungdomar i vad som finns på nätet och hur man ska söla bort det som inte är trovärdigt.

Att nätets villervalla av tyckanden, fake news och trollfabriker på jakt skulle kunna innebära ett hot mot demokratin tror han inte riktigt på.

– Nja. Det handlar ju om källkritik. Det är jätteviktigt att utbilda ungdomar i vad som finns på nätet och hur man ska söla bort det som inte är trovärdigt.

Björn Fjæstad pekar på de tre K:na som utgör massmediernas främsta samhällsuppgifter – krönika, kritik, kommentar.

– Krönika är att berätta vad som hänt sedan senast, kritik att granska makthavare av alla de slag. Kommentarer ger oss hjälp att förstå vad som händer i samhället, det är viktigt. Men många kan inte längre skilja på de här sakerna och tror att allt är åsikter. Där är behovet av utbildning stort.

Behovet av bildning och kunskap är en fråga som seglat upp i debatten un-

der det senaste året, aktualiserad av elever ska söka sin kunskap själv, säger Björn Fjæstad.

Författarna – några av Sveriges tyngsta experter inom sina områden, bland annat Martin Ingvar, Inger Enkvist och Magnus Henrekson – slår fast att krisen i skolan inte handlar om enskildheter som skolform, läxor eller betyg; där skjuter skoldebatten ofta över målet utan att se helheten. Det handlar i stället om ett betydligt mer grundläggande problem – att lärandet lämnats över till eleverna själva.

– Eleverna får i stort sett göra sina egna läroböcker. Men en ung människa behöver delges kunskap med hjälp av

Senioruniversitetets ordförande i Sollefteå, Christer Persson, tillsammans med Björn Fjæstad.
FOTO: KATARINA ÖSTHOLM

Björn Fjæstad på besök i sin gamla hemkommun Sollefteå.

FOTO: KATARINA ÖSTHOLM

KRÖNIKA

Äntligen pratas det om nätets destruktiva sida

Trollkarlarna i Silicon Valley upplever nu sitt Frankenstein-ögonblick. Tingesten som de skapat är kanske i själva verket ett monster.

Efter många år av halleluja-stämning kring allt nätrelaterat, där kritiska röster har avfärdats som dammiga bakåsträvarer (”ålderdomshemmet ligger ditåt, farfar”), är det uppfriskande att kunna läsa en rubrik som ”Hotar sociala medier demokratin?” på en huvudledare i tidskriften The Economist.

En backlash riskerar alltid att gå för långt åt andra hållet, men så ser debattlogiken ut, och en kraftig motreaktion är kanske nödvändig för att vi ska få en rimlig debatt kring hur nätet och sociala medier påverkar samhället och demokratin.

I stället för att sprida upplysning har sociala medier spridit gift”, konstaterar The Economist och refererar till de senatsförhör i USA där Facebook erkänt att 146 miljoner användare inför presidentvalet fått rysk desinformation inpumpad på sina skärmar. Undersökningar visar att människor i den rika världen rör vid sina mobiltelefoner 2 600 gånger om dagen – potentialen att hacka våra hjärnor är således enorm.

På svenska kultursidor har också nätets faror och förtjänster debatterats de senaste veckorna, med inlägg och repliker i Expressen och Svenska Dagbladet från skribenter som Joel Halldorf och Emanuel Karlsten. Samtidigt har vi också kunnat se ett exempel på hur sociala medier i och med kampanjen #Metoo gett prov på både förändringskraft och huggtänder. Utan #Metoo hade inte möglet i bland annat medie- och kulturvärldens patriarkala strukturer kunnat rivas fram, men kampanjen har också haft en obehaglig tendens till mobbmentalitet.

Att nätet och sociala medier har goda sidor är inte nytt; det har vi fått nertryckt i halsen i mer än ett decennium nu. Nätpostlarna har dock haft svårt att medge att allt inte är solsen och fågelkvitter på Facebook och Twitter. Det hade varit klädsamt, i synnerhet efter debaclet med det amerikanska valet, men för mycket prestige och fundament för hela karriärer har investerats i den rätta tron för att gå till strategisk reträtt nu.

Som skribent i det som med en frysning brukar avfärdas som ”gammelmmedia” sitter man i en hopplös sits, vilket Emanuel Karlstens replik till Joel Halldorf gav prov på.

våra hjärnor påverkas av gilla-knappen. ”Mark Zuckerberg och hans inre krets börjar tillhöra en allt trängre minoritet som har tron på att hans drog är en god kraft”, skriver Maya Kosoff om Facebook-grundaren.

Efter #Metoo-kampanjen hoppas många att effekten blir bestående, att arbetsplatskulturer är förändrade och att mansgränsigt beteende för alltid har förpassats till historiens soptipp. Det vore en välbehövlig PR-seger för sociala medier i Trump-eran. Man kan också hoppas på att ingen efter 2017 blögt kan halleluja-mässa om nätet och sociala medier som om millennieskiftets fyrverkerier fortfarande syntes på himlen.

Kristian Ekenberg
Kulturredaktör på Gefle Dagblad
kristian.ekenberg@mittmedia.se

Imagen har solkats i Silicon Valley.
FOTO: ROLF VENNERBERND

plik till Joel Halldorf gav prov på. Därför har det mest intressanta under höstens nyhetsrapportering och debatt kring synen på sociala medier varit den kritik som kommer inifrån Hogwarts, så att säga. Från insiders i Silicon Valley som själva har varit med och skapat framtiden och nu fruktar att de varit Victor Frankenstein.

I Vanity Fair rapporterar tekniskribenten Maya Kosoff om hur oron sprider sig bland centrala pjäser på det digitala schackbrädet. Hallelujastämningen har förbytts mot en chock över inte bara att presidentvalet kapades av trollfabriken utan även hur Silicon Valleys image som mänsklighetens stora hopp om en ”Star trek”-framtid solkats ner. Dubierna handlar inte bara om hur demokratin kan kapas, utan går ända in i människokroppen och hur

Mark Zuckerberg och hans inre krets börjar tillhöra en allt trängre minoritet som har tron på att hans drog är en god kraft”, skriver Maya Kosoff om Facebook-grundaren.

Efter #Metoo-kampanjen hoppas många att effekten blir bestående, att arbetsplatskulturer är förändrade och att mansgränsigt beteende för alltid har förpassats till historiens soptipp. Det vore en välbehövlig PR-seger för sociala medier i Trump-eran. Man kan också hoppas på att ingen efter 2017 blögt kan halleluja-mässa om nätet och sociala medier som om millennieskiftets fyrverkerier fortfarande syntes på himlen.

Kristian Ekenberg

Kulturredaktör på Gefle Dagblad
kristian.ekenberg@mittmedia.se